

ТАРЫХ. Практикалык тур. Калыстар тобуна жана стендге илүү үчүн жооптор (5-7-бб.)

Бериле турган максималдуу упай – 60

1-КҮН

- I. Улуу француз революциясынын жүрүшүндө 1789-жылдын 26-августунда Уюмдаштыруучу жыйын революциянын эң маанилүү документи болуп саналган жана бүткүл дүйнөлүк тарых үчүн мааниге ээ болгон «Адам жана жаран укуктарынын декларациясын» кабыл алган. Декларация, эски феодалдык дүйнөгө чакырык таштап, эркиндик, теңчилик жана бир туугандык принциптерин жарыялаган.

Максимум – 35 упай

1-тапшырма. «Адам жана жаран укуктарынын декларациясынын» айрым жоболору менен таанышып чыгып, документтен кийин берилген суроолорго жооп бергиле.

Максимум – 20 упай

Ар бир суроого 5тен упай

1. «Адам жана жаран укуктарынын Декларациясы» табигый жана ажырагыс укуктук мамилелердин принциптери катары кайсы жаңы принциптерди жарыялаган?
 - Адам эркиндикке, теңчиликке, мүлккө ээ болууга, коопсуздукка, ынануу эркиндигине жана эзүүгө каршы күрөшүүгө укуктуу (1-бер., 2-бер., 10-бер., 17-бер.).
 - Мыйзам баарына бирдей (5-бер.).
 - Укуктарды пайдалануу иши камсыздалбаган жана бийликтердин бөлүштүрүлүшү аткарылбаган коомдун конституциясы жок (16-бер.).
2. Бул укуктардын мазмуну «Адам жана жаран укуктарынын декларациясында» кандай ачылып берилген?
 - Адам укуктары табигый жана ажырагыс болуп саналат (2-бер.).
 - Эркиндиктин чектери бар – бир адамдын эркиндиги башка бир адамдын эркиндигине тоскоолдук жаратпашы керек (4-бер.).
 - Адамдын ынанымдары коомдук тартиптин бузулушуна алып келбеши керек (10-бер.).
3. Жогорку бийлик кимге таандык? Коом кызмат адамдарына карата кандай укуктарга ээ?
 - Бийликтин булагы – эл (3-бер.).
 - Мыйзамдардын чыгарылышына бардык жарандар катыша алат (5-бер.).
 - Кызмат адамдары коомго отчет берүүгө милдеттүү (15-бер.).
4. Коомдо мыйзамга кандай роль берилет?
 - Мыйзам жалпы эрктин чагылдырылышы болуп саналат (5-бер.).

2-тапшырма. «Адам жана жаран укуктарынын декларациясы» менен «Адам укуктарынын жалпы декларациясындагы» теңчилик принциптерин салыштыргыла.

Максимум – 10 упай

Ар бир суроого 5тен упай

1. Эки Декларациядагы жалпылыктар эмнелер?

- Адам эркиндикке, теңчиликке, мүлккө ээ болууга, коопсуздукка, ынануу эркиндигине жана эзүүгө каршы күрөшүүгө укуктуу;
- Адам укуктары табигый жана ажырагыс болуп саналат;
- Эркиндиктин чектери бар – бир адамдын эркиндиги башка бир адамдын эркиндигине тоскоолдук жаратпашы керек;
- Адам укуктары мыйзам тарабынан корголот.

2. Эки Декларациянын келтирилген беренелеринде кандай айырмачылыктар бар? Айырмачылык эмне менен түшүндүрүлөт?

«Адам укуктарынын жалпы декларациясы» эл аралык мүнөзгө ээ жана анда төмөндөгүдөй берилген: адам таандык болгон өлкө же аймак көз карандысыз болобу, көзөмөлдүк астында турабы, өз алдынча башкарылбайбы же суверенитети кандайдыр бир башка түрдө чектелген болобу, ал аймактын саясий, укуктук же эл аралык статусунун негизинде адамга карата эч кандай айырмачылык жүргүзүлбөөгө тийиш.

Дүйнөдөгү жалпы геосаясий кырдаал өзгөрдү – колониализм системасы урады. Ааламдашуу шарттарында мамлекеттердин ортосундагы мамилелердин башка форматы калыптанды. Транс чек аралык биримдиктердин алкагында экономикалык өнүгүүнү теңдөө процесси жүрүп жатат.

3-тапшырма. «Адам жана жаран укуктарынын декларациясынын» тарыхый мааниси кандай?

Максимум – 5 упай

Декларация азыркыга чейин француз конституциялык укугунун (1958-жылкы Франция Конституциясы) фундаментинде орун алууда.

«Адам жана жаран укуктарынын декларациясынын» тарыхый мааниси бул документте адамзат тарыхында биринчи жолу системалаштырылган түрдө адамдардын тең укуктуулугу, укуктун табигый жана ажырагыс мүнөзү, мыйзамдын үстөмдүгү, элдин жогорку бийликтин булагы болушу, сөз жана абийир эркиндиги, жеке эркиндик, кол тийбестик жана коргоого алынгандык ж.б.у.с. юридикалык принциптердин жана укуктардын жарыялангандыгында. Бул принциптер инсандын азыркы укуктук статусунун жана жалпысынан конституционализмдин негизин түзөт.

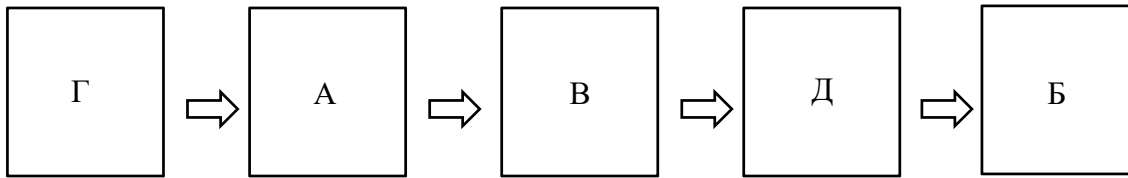
II. *Европадагы китеп басып чыгаруунун ойлоп табылышы кансыз революция деп аталып жүрөт*

Тапшырма үчүн максималдуу упай – 25

1. Жоопту мурунку окуя кийинкисине себеп болгон логикалык чынжырча түрүндө түзүп, китеп басып чыгаруунун ойлоп табылышынын тарыхый маанисин аныктагыла.

Максимум – 4 упай

Логикалык чынжырчанын ар бир звеносу үчүн 1ден упай

2. Түзгөн логикалык чынжырчаңарды баяндоо планы катары колдонуп, китеп басуунун ойлоп табылышынын тарыхы жана анын мааниси тууралуу чакан эссе жазгыла.

Эссени баалоодо калыстар төмөнкү критерийлерди жетекчиликке алат:

1. Теманы кабылдоонун, аны баамдоонун чыгармачыл мүнөзү – **5 упай**;
2. Өз көз карашын тастыктоодо фактыларды жана терминдерди колдонуу жөндөмдүүлүгү жана сабаттуулугу – **10 упай**;
3. Баяндоонун логикалуулугу, сабаттуулугу, тил байлыгы, тыкандыгы – **6 упай**.